

Ministerie van Financiën
Commissie Toekomst Accountancysector
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

Amsterdam, 31 oktober 2019

Betreft: reactie Young Professionals op consultatie Voorlopige Bevindingen CTA

Geachte mevrouw Ottow, mevrouw de Vries, heer Dijkgraaf,

Wij hebben met veel belangstelling kennisgenomen van uw rapportage met voorlopige bevindingen. Via deze brief geven wij graag gehoor aan de oproep tot reactie op de hoofdconclusies en aanbevelingen die u in uw rapport doet. Wij zijn het als Young Professionals eens met uw hoofdconclusies.

Wij oefenen ons vak met passie en trots uit. Wij erkennen dat uw aanbevelingen zich toespitsen op het structureel oplossen van de tekortkomingen, ondanks dat incidenten niet volledig zijn uit te sluiten. Als Young Professionals ervaren wij dagelijks dat er grote stappen in de goede richting zijn gezet en gezet worden, maar wij zien ook dat dit een continu proces is waarbij alle in de keten betrokken partijen moeten meebewegen. Het feit dat u de verwachtingskloof erkent en wilt verkleinen, beschouwen wij als een mooi startpunt. Het rapport biedt ook perspectief om gezamenlijk tot een oplossing te komen. In het vervolg van deze brief benoemen we daarom eerst op welke onderwerpen wij uw aanbevelingen onderschrijven. Vervolgens duiden wij wat voor ons de belangrijkste onderwerpen uit het rapport zijn en welke suggesties en aandachtspunten wij als Young Professionals aan u willen meegeven.

Aanbevelingen die wij onderschrijven

De commissie roept alle betrokken partijen in de keten op een positieve wijze op tot actie, en stelt ze verantwoordelijk voor het verbeteren van onze sector. Die oproep omarmen wij. Tegelijkertijd onderkennen we dat we nog veel stappen moeten zetten om het beoogde vertrouwen duurzaam te herstellen. Vanwege externe aandacht en druk is onze sector een positieve weg ingeslagen, en is er meer aandacht gekomen voor een kwaliteitsgerichte cultuur. Aandacht voor ons beroep van buitenaf blijft relevant, maar wij onderkennen ook de kracht van de geïmplementeerde kwaliteitsbeheersingssystemen en intrinsieke motivatie voor de uitoefening van de publieke taak. In lijn met uw rapport onderschrijven wij dat het eindstation zeker niet is bereikt. Het continueren van de ingezette cultuurveranderingen is noodzakelijk om de kwaliteit duurzaam te waarborgen. Wij delen daarom uw opvatting dat de sector transparanter dient te zijn over kwaliteit, en dat het periodiek rapporteren van kwaliteitsindicatoren hieraan kan bijdragen. Verder zijn wij het ermee eens dat partners beloofd moeten worden op kwaliteit. Ook zijn we het eens met het toezicht naar Amerikaans model en het onderzoeken van kwaliteit in de accountancysector. Als Young Professionals erkennen en onderschrijven wij dat een gezonde werkdruk, een evenwichtige work-life balance en een sterke cultuur bij een accountantsorganisatie cruciale randvoorwaarden zijn om onze publieke taak goed uit te kunnen voeren, maatschappelijk relevant te zijn en toekomstbestendig te blijven. Verderop in deze brief doen wij een aantal concrete aanbevelingen die hieraan bijdragen.

Aanbevelingen en suggesties

Cultuur

Wij onderschrijven dat stappen zijn gezet om een kwaliteitsgerichte cultuur te ontwikkelen en herkennen de intrinsieke motivatie bij onze collega's in alle lagen van de organisatie. Daarnaast onderschrijven wij de stelling dat de cultuurveranderingen nog niet volledig gerealiseerd zijn en duurzaam moeten worden geborgd. We erkennen echter niet dat er onjuiste commerciële prikkels in ons systeem voorkomen. Wel zijn wij het eens met het voorstel om indicatoren van de kwaliteit, waaronder cultuur, te publiceren. Daarnaast wordt in het rapport geconstateerd dat een perfect dossier niet bestaat en niet hoeft te bestaan. Het bang zijn voor een tik op de vingers wanneer een dossier niet 'perfect' is, heeft geleid tot compliancedrang en een angstcultuur. Als jonge generatie willen wij dit sectorbreed tegengaan door te streven naar een lerende organisatie, waarbij de norm is om open te zijn over gemaakte fouten en hiervan te leren. Onderzoek wijst uit dat diversiteit cruciaal is om deze cultuur te bewerkstelligen. Onder diversiteit verstaan wij een gezonde mix van samenwerkende mensen met verschillen op het gebied van cultuur, etniciteit, geslacht en opleiding. Wij realiseren ons dat de sector vooruitgang boekt op het gebied van diversiteit in de jongere lagen van de organisatie. In de toplagen van de organisatie valt echter winst te behalen. Om meer diversiteit te realiseren en een kwaliteitsgerichte cultuur te borgen pleiten wij voor de volgende voorstellen:

- onderzoeken welke treffende maatregelen genomen kunnen worden om meer diversiteit te realiseren;
- onderzoeken hoe de lerende organisatie verankerd kan worden in de huidige cultuur.

Innovatie

Wij delen uw conclusie dat de accountancysector oog moet hebben voor de technologische ontwikkelingen en ruim baan moet maken voor innovatie. Zo vergroten wij de aantrekkelijkheid van ons beroep. Ook onderschrijven wij de stelling dat verdere ontwikkeling en toepassing van de technologische mogelijkheden bijdragen aan de kwaliteit van de accountantscontrole. Belangrijk is dat belemmeringen die momenteel in het dagelijks werk nog bestaan worden weggenomen door controlestandaarden, toezicht en opleiding. Daarom doen wij graag de volgende voorstellen voor nader onderzoek:

- accountantskantoren verplicht stellen het bedrag te rapporteren dat het afgelopen jaar is geïnvesteerd in innovatie en toe te lichten waarin dit is geïnvesteerd. Deze rapportageplicht kan worden geïntegreerd in de door u aanbevolen rapportage van kwaliteitsindicatoren;
- hoe de werkzaamheden in de huidige controlestandaarden herzien kunnen worden om innovatie hierin te verankeren;
- IT-aspecten en -ontwikkelingen (waaronder Artificial Intelligence, robotics en data-analyse) verder te integreren in de accountantsopleiding.

Verwachtingskloof

Wij erkennen dat de verwachtingskloof zich met name toespitst op de elementen van fraude en continuïteit. Ook wij willen deze kloof dichten door mogelijk terechte verwachtingen waar te maken, maar simpelweg meer werk doen is niet concreet genoeg. Het is belangrijk om meer duidelijkheid te krijgen over welke zaken onvoldoende aandacht krijgen volgens het maatschappelijk verkeer. Wij doen de graag de volgende voorstellen om nader te onderzoeken:

- het inzichtelijk maken welke elementen omtrent fraude en continuïteit op dit moment onvoldoende aandacht krijgen volgens het maatschappelijke verkeer;

- een koppeling maken tussen de elementen die onvoldoende aandacht krijgen en de werkzaamheden van de accountant om te voldoen aan de wensen van het maatschappelijk verkeer.

Educatie

De wereld om ons heen verandert in een rap tempo. Een treffend voorbeeld is de toegenomen beschikbaarheid van grote hoeveelheden data in onze controle. Eveneens verandert de maatschappelijke perceptie over de inhoud van onze publieke taak; men verwacht in toenemende mate prestaties die verder gaan dan louter het toetsen van de betrouwbaarheid van financiële verslaglegging. Deze ontwikkeling leidt tot de noodzaak om andere competenties en kwaliteiten te ontwikkelen. Daarom pleiten wij voor meer aandacht voor relevante thema's in de accountancy-opleiding, zoals fraude, IT (en IT-ontwikkelingen) en continuïteit. Ten slotte pleiten wij voor referaten en het voeren van discussies om de voortgang c.q. ontwikkeling binnen de praktijkopleiding (richting de CEA-eindtermen) te monitoren, in plaats van het schrijven van tijdrovende (reflectie)verslagen. Dit zorgt voor een verlaging van de werkdruk en verhoging van het werkplezier en daarmee de aantrekkelijkheid van het beroep.

In control statement

Als controlerend accountant zijn wij onderdeel van een keten. Wij zijn het eens met het standpunt dat elke actor in de keten zijn verantwoordelijkheid moet nemen, om uiteindelijk de kwaliteit die de accountant levert te verhogen. Daarom onderschrijven wij dat het invoeren van een in control statement een passende maatregel is. Dit dwingt de verantwoordelijkheid van het bestuur expliciet af wanneer bestuurdersaansprakelijkheid wettelijk vastgelegd zou worden. Wij realiseren ons dat dit ook een groot effect kan hebben op de werkdruk van de controleplichtige en op die van ons als accountant. Dit is mede afhankelijk van de criteria voor ondernemingen waarbij dit in control statement wordt geïmplementeerd en van de reikwijdte van dat statement. Als Young Professionals zien wij graag dat het in control statement verplicht wordt gesteld waar de maatschappelijke relevantie het hoogst is. Voor wie dat precies van toepassing is moet nader worden bepaald. Verschillende onderdelen zijn belangrijk bij een dergelijk onderzoek, waaronder:

- het vraagstuk voor welke ondernemingen dit geldt;
- de afweging of het enkel over de opzet en het bestaan van interne beheersing gaat of ook over de effectieve werking;
- het effect op werkdruk.

Ook onderschrijven wij uw opmerking dat gewaarborgd moet worden dat een dergelijk statement geen 'afvinklijst' moet worden. Voorts zijn wij van mening dat voor entiteiten waarop het in control statement niet van toepassing is, onderzoek verricht moet worden naar maatregelen om ook bij deze entiteiten de gedeelde verantwoordelijkheid te waarborgen.

Aanpassing controleplicht

In onze vorige reactie op uw Plan van Aanpak hebben wij aandacht gevraagd voor de hoge werkdruk van accountants. Wij zien een (mogelijke) oplossing voor de werkdruk in het verkleinen van het aantal controleplichtige ondernemingen. Wij delen uw opinie dat het aantal Organisaties van Openbaar Belang (OOB) heroverwogen dient te worden. Het onnodig kwalificeren als OOB leidt namelijk tot aanvullende kosten en werkdruk voor zowel de organisatie als de accountant. Om deze reden vinden wij de aankomende wetswijziging waarbij het OOB-begrip wordt verruimd geen wenselijke ontwikkeling.

Naast het beperken van het OOB-regime vinden wij dat ook winst te behalen valt op het gebied van de wettelijke contregrenzen. Wij zijn van mening dat als gevolg van de huidige

controlegrenzen, ondernemingen worden gecontroleerd waarbij de relevantie van deze controles voor het maatschappelijk verkeer beperkt is. U geeft daarnaast in uw rapport aan dat er Europese regelgeving van kracht is die van invloed is op deze discussie. Wij zijn van mening dat voorgaande geen belemmering hoeft te vormen en dat wij in Nederland een voorlopersrol mogen vervullen. In uw verslag geeft u aan dat er onvoldoende wetenschappelijke basis bestaat om te denken dat een verhoging van controlegrenzen zal leiden tot kwaliteitsverbetering. Wij zien dit echter niet als een reden om geen verder onderzoek te verrichten naar de mogelijke effecten die in de praktijk kunnen ontstaan. Zo stellen wij ons voor dat het verminderen van het aantal te controleren bedrijven leidt tot een verlaging van onze werkdruk en een verhoging van de capaciteit voor de resterende klanten, zonder dat dit onzekerheid voor het maatschappelijk verkeer oplevert. Wij zijn voorts van mening dat een brede maatschappelijke discussie van belang is om te concluderen bij welke controles de maatschappij nu daadwerkelijk het meeste baat heeft. Wij doen daarom de volgende voorstellen:

- onderzoeken of de huidige criteria voor de controlegrenzen wel de juiste zijn, zowel voor de kwantitatieve als de kwalitatieve factoren;
- verruiming van het toepassingsgebied van het 403-regime.

Tot slot

Wij wensen u succes met uw verdere onderzoek en zijn uiteraard bereid om onze suggesties en ons perspectief nader toe te lichten. Wij zijn als Young Professionals van verschillende kantoren unaniem trots op ons vak, dat wij elke dag met veel plezier uitoefenen. Wij hopen op deze manier een positieve bijdrage te leveren aan de toekomst van de accountancysector. Immers, als nieuwe generatie zijn wij de toekomst.

Met hartelijke groet,

De Young Professionals van BDO, Deloitte, EY, KPMG, Mazars & PwC